

การศึกษาปัญหาในการรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวาน
โรงพยาบาลยาสูบ

นางสาวงามพจน์ ล้วนสุวรรณ
นางสาวปิยะดา สดสง่า

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตร์บัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2544

THE STUDY OF PROBLEMS RELATED TO
TREATMENT OF DIABETIC PATIENTS AT
TOBACCO HOSPITAL

MISS NGAMPOJ LUANSUWAN
MISS PIYADA SODSANGAR

**A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN
PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN
PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY
2001**

โครงการพิเศษ
เรื่อง การศึกษาปัญหาในการรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวาน
โรงพยาบาลยาสูบ

.....
นางสาวงามพจน์ ล้วนสุวรรณ

.....
นางสาวปิยะดา สดสง่า

.....
(อาจารย์ กฤตติกา ตัญญาแสนสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(เภสัชกร สมศักดิ์ วนาอินทารุณ)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(เภสัชกรหญิง ปราณิ์ต วงศ์กำภู)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหาในการรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรงพยาบาลยาสูบ

งามพจน์ ล้วนสุวรรณ, ปิยะดา สดสง่า

อาจารย์ที่ปรึกษา : กฤตติกา ตัญญาแสนสุข *, สมศักดิ์ วนาอินทารุ **, ปราณีต วงษ์กำภู **

*ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**ฝ่ายเภสัชกรรม โรงพยาบาลยาสูบ

คำสำคัญ : ปัญหาในการรักษา, ผู้ป่วยโรคเบาหวาน, การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ป่วย

โครงการพิเศษนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการรักษาผู้ป่วยเบาหวาน และ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรักษา ได้ทำการศึกษาที่โรงพยาบาลยาสูบ โดยเก็บข้อมูลย้อนหลังจากเวชระเบียนของผู้ป่วยที่เข้ามาติดตามผลการรักษาในเดือน พฤษภาคม ถึงสิงหาคม 2544 พร้อมทั้งทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวทางโทรศัพท์

จากข้อมูลของผู้ป่วย 50 คน ร้อยละ 58.0 เป็นผู้หญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46 – 75 ปี ประมาณ 2 ใน 3 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เกือบทั้งหมดเป็นพนักงานหรือครอบครัวของพนักงาน ไม่ได้รับบริการจากสถานพยาบาลอื่น ร้อยละ 72.0 เป็นโรคเบาหวานมานานกว่า 5 ปี ร้อยละ 74.0 (37 ราย) มีการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ไม่ดีนัก ทั้งๆ ที่ทดสอบแล้วว่า มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคเบาหวานอยู่ในระดับดี ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก 3 ด้าน คือ การขาดข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับชนิดและวิธีใช้ยาของตนเอง การไม่ปรับพฤติกรรมในการดำรงชีวิต และ ความไม่ตระหนักต่อการดูแลรักษา ในประเด็นของการไม่ปรับพฤติกรรม ได้แก่ การออกกำลังกายไม่สม่ำเสมอ (ร้อยละ 74.0) การควบคุมอาหารไม่ได้ (ร้อยละ 78.0) การลืม รับประทานยา (ร้อยละ 63.0) ซึ่งมักจะละเลยไม่รับประทานยามื้อนั้นไป มีการใช้ยาไม่ถูกต้อง (ร้อยละ 29.0) และไม่ใช้ยาตามแพทย์สั่ง (ร้อยละ 42.0) ไม่มีการตรวจน้ำตาลด้วยตนเอง (ร้อยละ 88.0) ในด้านความไม่ตระหนักต่อการรักษาพยาบาล พบว่า ผู้ป่วยคิดว่าการเป็นโรคเบาหวานเป็นเรื่องธรรมดา (ร้อยละ 46.0) มีความลำบากใจในการปฏิบัติตนในเรื่องต่างๆ (ร้อยละ 36.0) มีร้อยละ 90.0 คิดว่าจำเป็นต้องพบแพทย์สม่ำเสมอ แต่ในจำนวนนี้มีร้อยละ 20.0 ให้เหตุผลว่าเพื่อมาเอายาเพิ่มและร้อยละ 22.0 เพราะความเกรงใจแพทย์ผู้ดูแล ปัจจัยเหล่านี้ส่งเสริมให้มีการใช้ยาอย่างไม่เหมาะสมอาจทำให้ผลการรักษาไม่ดี ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ป่วย

ร่วมกับการกระตุ้นให้ผู้ป่วยตระหนักถึงผลจากการควบคุมโรคเบาหวานที่ดี และการปรับพฤติกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการจัดการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ป่วยกลุ่มนี้

Abstract

The study of problems related to treatment of diabetic patients at Tobacco Hospital

Ngampoj Luansuwan, Piyada Sodsangar

Project advisors : Krittika Tanyasaensook*, Somsuk Wanaintawut**,
Praneet Wongumpoo**

*Pharmacy Department, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

**Pharmacy Department, Tobacco Hospital

Keywords : Diabetic patients, problems related to treatment, patient counselling

The survey performed at Tobacco Hospital was aimed at to study of problems related to treatment of diabetic patients and factors affecting clinical outcome. The outpatient diabetic patients followed-up during May-August 2001 were selected. Data was collected by retrospective reviewing of medical records and telephone interviewing.

Total of 50 diabetic cases with 58.0% female were included. Most of them were 46-75 years of age and about 2/3 finished Primary school. Almost were employees of the Tobacco Factory and their families. Seventy-two percent were suffered from diabetes longer than 5 years. Amongst them, 37 cases (74.0%) were not good control of blood sugar even though the evidence of good knowledge in diabetes was shown by test in this study. Three causes possibly led to those events were revealed. First was lack of knowledge of their own medications. Second was failure to modify life style and problems related to drug use : unusual exercise doing (74.0%), failure to control diet (78.0%), omit doses (63.0%), improper drug use (29.0%), non-compliance to physician's directions and no self blood sugar monitoring (88.0%). And third was unconcern of good diabetic control : thought of diabetes as common and not serious diseases (46.0%), reluctant to modify their life style (36.0%). Ninety percent of cases kept track with the doctors on time because 20.0% of them concern of prescription refilling and 22.0% concern of their doctors. This study revealed that to encourage patient's concern of treatment and life style

modification as well as to educate diabetic patients were important factors in designing the effective patient counselling program.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพิเศษนี้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายได้โดยได้รับคำปรึกษาแนะนำ
ตลอดจนได้รับความรู้และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ
อาจารย์กฤตติกา ตัญญาแสนสุข

ขอขอบพระคุณ แล้วยกย่องและชื่นชมคุณ วนาอินทาวุธ และแล้วยกย่องและชื่นชมคุณ วรชัชกร
ตลอดจนเจ้าหน้าที่ประจำห้องยา เจ้าหน้าที่ประจำห้องเวชระเบียนโรงพยาบาลยาสูบที่ได้ให้
คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

งามพจน์ ล้วน

สุวรรณ

ปิยะดา สดสง่า